

Arjen selkiyttäminen apuna nepsy-lasten haasteisiin

Haastattelija: Pia Karolaakso

Haastateltavat: Anne Hannukkala ja Suvi Will

Pia: Tervetuloa Uppista podgastin pariin. Täällä on tänään haastattelemassa Pia Karolaakso ja me ollaan tänään nepsy- asioiden äärellä. Mulla on täällä vieraana:

Suvi: Joo, mä oon Willin Suvi ja mä oon nepsy-valmentaja.

Anne: Joo, ja Hannukkalan Anne mä oon varhaiskasvatuksen varhaisentuen valmentaja.

Pia: Joo, kyllä elikkä te ootte niin kuin Uppsala talon tällaisia nepsy osajia, mutta haluisittekste ensin kertoa, että ketä te ootte ja mitä te oikeestaan työksenne tarkalleen ottaen teette?

Suvi: Joo, elikkä mä teen nepsy- valmennusta kouluikäisten lasten parissa. Lähinnä ne on näitä tämmösiä alakouluikäisiä ykkös- kolmosluokkalaisia poikia pääsääntöisesti ja tota käyn ohjaamassa heidän perheitä ja siellä vanhempia ja sitten tota koulussa ohjaan sitten opettajia toimimaan näiden nepsy- lasten kanssa niin että se arki olis näiden lapsien kohdalla mahdollisimman sujuvaa ja selkeätä ja yhdenmukaista.

Pia: Joo, mitäs sitten sulla?

Anne: No, mä toimin sitten tuolla varhaiskasvatuksen ympäristöissä elikkä päiväkodeissa ja mun työn piirissä on kaikki Hämeenlinnan päiväkodit ja tota mun työ kohdentuu etupäässä päivähoiton henkilöstöön elikkä tuen, autan, neuvon tukitoimien järjestämisessä silloin, kun siellä päiväkotiryhmässä on haasteellisia tilanteita tai tarvitaan jotain selkeyttämistä ja tukitoimien alulle laittoa niin oon siellä sitten henkilökunnan apuna.

Pia: Okei. Eli onks teillä vähän niin kuin saman tyylistä hommaa, mutta eri ikäryhmien kanssa sitten?

Anne: Joo näin on ja sit se semmonen ero ehkä, että Suvi tekee myös perheissä työtä mä teen ainoastaan siellä päiväkodeissa.

Pia: Joo kyllä. No tässä on vilissyt jo monta kertaa jo sanat nepsy ja nepsy-valmennus niin haluisittekste kertoa, että mitä se tarkoittaa?

Suvi: No se nepsy on niin kuin puhutaan nepsy lapsista silloin kun joitakin neuropsykiatrisia haasteita lapsella elikkä voi olla vaikka adhd tai add diagnoosia tai autismikirjon diagnoosia, mutta tota pääsääntöisesti niin, että ne nepsy haasteet on niin suuria että, että ne haittaa sitä lapsen arki arkee ihan jokaisella osa-alueella ja se on ihan merkittävästi haittaava niin silloin puhutaan nepsy- lapsista tai nepsy- haasteista.

Pia: Joo. Mitäs se nepsy- valmennus sitten on?

Suvi: No se nepsy- valmennus on sitä, että mennään sinne kotiin ja selkeytetään sitä perheen arkee ja autetaan vanhempia ymmärtämään niitä lapsen haasteita ja tuodaan sinne ihan semmosia konkreettisia tukivälineitä tai menetelmiä millä sitä perheen arkea pystyy sitten jäsentämään esimerkiksi.

Pia: Mitens anne onko sulla nää haastavat haastavat lapset kenenkä kanssa sä työskentelet niin onko ne tämmösiä nepsy- lapsia kanssa?

Anne: No ne on pienempiä lapsia ja silloin harvoin on vielä mitään diagnooseja eikä toki tarvita mitään diagnoosia siihen että näitä tukitoimia otetaan käyttöön ja voidaan lasta auttaa ja ja niitä hänen hankaluuksia ja vaikeuksia voidaan helpottaa ilman että lapsella on minkäänlaista diagnoosia, et ne haasteet lähinnä näkyy sillain että puhutaan tosi levottomista lapsista ja semmosista sähläreistä jotka ei malta kuunnella ohjeita ja monilla lapsilla on sitten tunteiden kiukun hallinnan kanssa vähän hankaluuksia, että ne tunteet purkaantuu purkautuu äkisti ja on sellaista impulsiivista käyttäytymistä. Voi olla semmoista ymmärtämisen haastetta ja tutntuu ettei lapsi oikein ymmärrä niitä niitä ohjeita mitä aikuinen hänelle antaa, että niihin tarvitaan tarvitaan sitten apua, että kuvallisia ohjeita ja muita jotka helpottaa sitä ymmärtämistä. Yleensä ne on tämmösiä tän tyyppisiä ne haasteet. Kaveritaidoissa siellä päiväkodissa voi helposti tulla hankaluuksia, kun tuntuu, että joku lapsi on aina joutuu riitoihin ja ja jonkunlaisiin hankaluuksiin siellä kaveriporukoissa niin ne on myös sellaisia asioita mitkä nousee mun työssä monesti esille.

Pia: mm kyllä. Joo mainitsitkin vähän jo näitä niinkun erilaisia apukeinoja mitä näissä tilanteissa voi olla, mutta, teillä on varmasti paljonkin erilaisia hyviä keinoja takataskussa, mutta että minkälaiset olis sellaisia tyyppillisiä tukimuotoja tai että minkälaista erityishuomiota tällaiset lapset tarvii?

Suvi: No kyllä mun mielestä tärkein erityishuomio on sen arjen niin kuin selkiyttäminen. Ihan on se sitten siellä koulussa tai tai sitten siellä kotona niin se nousee niin kun eniten mun työssä kyllä esille, että puhutaan strukturoinnista ja voidaan strukturoida sekä niin kun aikaa, että lapsi ymmärtää, että mitä seuraavaksi tapahtuu mutta myöskin niiden paikkojen strukturointi on tärkeää esimerkiksi siellä koulussa, että on selkeästi katottu mikä se on se järkevä naulakkopaikka ja niin missä on fiksua olla se pulpetti, että se keskittyminen ja oleminen siellä koulussa on mahdollisimman selkeätä. Et se on niin kun se asia mikä nousee ehkä eniten.

Pia: Miten sitten päiväkotiympäristössä?

Anne: No samalla tavalla siellä, että se selkeyttäminen olis kauheen tärkeätä ja ennakointi, että lapsi ja lapset tietää mitä tapahtuu nyt ja mitä taphtuu seuraavaksi, myöskin sen avaaminen, että miksi jotain asioita tehdään niin on tärkeätä. Ja lähinnä sitten tota myöskin se, että lapsella olis se ympäristö selkee, että monesti nepsy nepsy-piirteisten lasten kohalla kannattaa miettiä myös sitä aistien toimintaa voi olla niissä aistitoiminnoissa sellaista pikkeavuutta että lapsi kuormittuu metelistä hirveen helposti tai hälinästä niin silloin myöskin olis tärkeätä että pystytään järjestämään sellaisia rauhallisia hetkiä ja tilanteita missä lapsi voi sitten vähän niin kuin kerätä voimia ja rauhoittua, että ei ole kokoajan sen sen hälinän keskellä.

Pia: mm, kyllä elikkä semmonen rauhoittuminen ja rauhoittaminen. Tota teillä on myös sellainen ihan huikee vinkki pankki kehiteltynä just näihin tarpeisiin sellainen Arjen kesyttäjät niin haluisittekste ihan lyhyesti kertoa että mistä siinä on kyse ja miten näihin pääsee käsiks näihin teidän huikeisiin matskuihin?

Anne: No joo, siitä ehkä lyhyesti kertominen on hankalaa koska meillä on tosiaan paljon sitä asiaa, mutta Arjen kesyttäjät on lähtenyt Suvin ja mun yhteisestä tämmösestä ideasta että mietittiin just sitä että miten voitais myöskin näitä keinoja mitä me käytetään meidän työssä ja viedään kouluihin

ja päiväkoteihin niin miten niitä saatais vanhemmille käyttöön ja perheille ja tota oikeestaan lähti siitä sit ajatus että me tuotetaan niitä materiaaleja ja ohjausta ja tuodaan sitä päiväkoteihin vanhempien ulottuville sillä tavalla, että kun vanhemmat hakee lapsia päiväkodeista niin me oltais aina joskus siellä paikalla ja meillä olis sellainen pop up piste mihin vanhemmat vois sitten pistäytyä ja saada näitä ohjeita ja vinkkejä ja valmiita materiaalejakin meiltä.

Pia: okei, se kuulostaa kyllä hienolta. Tiedättekste onko monissa kodeissa jo käytössä teidän materiaaleja?

Suvi: No kyllä niihin on törmätty, että on ollut käytössä ja sitten tota vanhemmat on ollut ihan hirveen positiivisesti ottanut meidät kyllä aina vastaan niissä pisteillä ja ollut jotenkin huojentuneita siitä että siellä ei tarvikkaan käydä niin kun koko sitä elämää läpi vaan voi ihan oikeesti sanoo jonkun haastavan tilanteen ja sitten meillä on antaa heti jotain materiaalia mitä he voi vaikka samana iltana ottaa käyttöön, että että ollaan kaikki niin kun laminoitu ja leikattu valmiiks, että se on ollut mahdollisimman helppoo helppoo sen käyttöönottaminen.

Anne: joo, siitä on tullut paljon hyvää pautetta meille, että että on tosiaan saanut sitä valmista materiaalia mukaan heti.

Pia: Okei, se kuulostaa kyllä hienolta. No mitens vielä tähän ihan loppuun mä haluaisin kuulla teiltä molemmilta jonkun yhden hyvän vinkin vanhemmille arkeen, jos te saisitte yhden

Suvi: Nopee vinkki

Pia: nopeen vinkin niin mikä se olis?

Suvi: No mä laitan semmosen tota koululaisille, että aika paljon mun työssä mä törmään siihen että että tota puhutaan niistä illoista kun ne on aika kaoottisia aj siellä on paljon riitaa ja väsymys rupee niin kun painaan ja että lähtiskin sitä asiaa miettiin sieltä kun sen lapsen koulupäivä päättyy niin että siitä se päättymisestä se ensimmäinen tunti oliskin se strukturoitu tunti ja sinne olis selkeesti laitettu vaikka kuvilla vielä muistutukses se että kun sä tuut kotiin niin sä teet sä syöt välipalan, teet kotitehtävät ja laitat vaikka äidille whats appi viestin homma hoidettu ja sit alkaa sun oma-aika ja se kyllä auttaa siihen että niitä läksyjä ei tarvi ruveta silloin illalla enää seitsemän jälkeen ja harrastuksesta tullessa enää tekemään ja se poistaa niin kuin sitä painetta sieltä illasta ja onhan se nyt vireystilaltaan ja kaikeltaankin paljon mukavampi tehdä niitä silloin iltapäivässä ja siihen vielä kylkeen joku kiva tarrapalkkio taulukko mistä vois sitten vaikka kerätä jotain tarroja tai jotain niin auttaa vähän motivoimaankin myöskin sitä lasta.

Pia: Niinpä, mitens Annella?

Anne: No mä aattelin semmosta että olis tärkeetä että sen lapsen ja perheen arki olis semmosta ennakoitua ja jäsenettyä niin kuin tässä puhuttiin jo moneen kertaan siitä ennakoinnista niin yksi hyvä väline siihen olis tämmönen viikkokalenteri, että perhe vois yhdessä vaikka askarrella semmosen ja se voi olla vaikka jääkaapin ovesa tai jossain seinällä ja tota semmonen ruudukko mihin laitettas sitten niitä viikon tapahtumia. Etenkin jos lapsi asuu esimerkiks vuorotellen äidin ja isän luona niin se olis tärkeetä että se on aina lapsella tiedossa että kumman vanhemman luona ollaan ja siihen viikkokalenteriin vois laittaa kuvilla, että sehän ei niin kun edellytä lukutaitoa lapselta et jos siinä käytetään kuvia niin siinä vois olla sitten ihan kuvitettuna ne tärkeet

tapahtumat. Ei toki ihan koko päiväjärjestystä tarvi siihen laittaa, mutta just se että milloinn ollaan iskän luona, milloin ollaan äidin luona, mitkä on päiväkotipäiviä, mitkä on vapaapäiviä ja jos lapsella on harrastuksia, käydään jossain mummolassa tai vaikka huvipuistossa tai missä tahansa niin ne tapahtumat olis hyvä laittaa siihen viikkokalenteriin näkyviin niin että ne pystyy sitten bongaamaan, että ahaa, että tossa kolmen päivän päästä on sitten tää juttu, että hän osaa sitä sitten niin kuin odottaa. samoin jotkut karkkipäivät vois laittaa siihen ja se mikä olis niin kun tärkeätä niin olis että tehtäis yhdessä se suunnitelma et olis sellain vähän niinkun perhekokous, että vaikka sunnuntai illansuussa mietittäis se seuraavan viikon tapahtumat ja jäsenettäis ne sinne kalenteriin. Sinne voi ite piirtää niitä kuvia tai voi leikata lehdistä tai käyttää valokuvia tai ihan mitä vaan, että ihan luovuutta voi voi hyödyntää siinä ja lapsen kanssa tosiaan yhdessä tehdä, yhdessä suunnitella, että hei ens viikko on tämmönen et sulla on nää päivät on päiväkotipäiviä ja tässä on vapaapäivä ja siinä myöskin jutellen niin kun ne on monestikin semmosia tosi mukavia hetkiä perheen kesken, että voidaan sitten sitä yhteistä aikaa hyödyntää tällä tavalla.

Pia: Niinpä joo, tosi monia hyviä käytännön vinkkejä tuli ja tietysti ei tarvi olla mikään nepsy- lapsi tai erityislapsi että näistä hyötyy, että varmasti kaikille apua, kyllä, hyvä

Anne: Näin On

Pia: Jes, kiitos Suvi ja Anne tästä.

Suvi: Kiitoksia.

Anne: Kiitos.